

Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně

Předmět: Základy pedagogické metodologie (JS 2003/04)

Vedoucí výzkumného šetření: Mgr. Kateřina Vlčková, KPd PdF MU

Který z cizích jazyků žáci upřednostňují a proč?

(Zpráva z výzkumu na gymnáziu v Ústí nad Labem)

*Výzkumné šetření bylo prováděno v rámci fakultního projektu pro rok 2004 v kategorii B: **Strategie učení cizím jazykům jako východisko efektivního učení cizím jazykům** (deskriptivně-relační výzkumné šetření), hlavní řešitel: Mgr. Kateřina Vlčková (KPd PdF MU), č. projektu 21/04, č. zakázky3020*

Vypracovaly:

Lucie Zatloukalová, Ov, Rv (2. semestr) – učo 123654

Zdenka Horká, Ov, Rv (2. semestr) – učo 105284

Veronika Lišková, Ov, Rv (2. semestr) – učo 123733

Obsah:

Úvod.....	str. 3
Hypotéza	str. 3
Metodologie	str. 4
Výsledky.....	str. 4-5
Závěr.....	str. 6-7

Úvod

Tento výzkum se týkal strategií učení cizím jazykům a byl prováděn ve 3. ročnících gymnázií. Výzkum je zaměřen na zjištění, které jazyky a jaký počet jazyků se na gymnáziích vyučují, které jazyky studenti upřednostňují a z jakého důvodu, jak dlouho se tyto jazyky učí, a které z dovedností (mluvení, porozumění čtenému, porozumění slyšenému, psaní) jim jdou nejlépe, a které nejhůře. Dále je tento výzkum orientován na to, jaké způsoby učení žáci používají při učení nových slovíček či gramatiky či jaká je nejlepší motivace a prostředí pro učení cizího jazyka.

Hypotéza

Pro svůj výzkum jsme si vybrali téma upřednostňovaného jazyka, protože nás zajímalo, který ze světových jazyků je mezi žáky nejpreferovanější, dalo by se říci i nejoblíbenější, a z jakého důvodu.

Výzkum jsme provedli na osmiletém gymnáziu Jateční v Ústí nad Labem, kde se vyučují tyto jazyky: angličtina a němčina, které jsou povinné. Dále se zde vyučují francouzština a ruština, jenž jsou volitelné. Výzkum probíhal ve 3. ročnících (zahrnuje i septimy).

Náš výzkumný předpoklad zní: Nejvíce preferovaný bude anglický jazyk, protože je nejuniverzálnější a to jak v tom, že se s ním dá domluvit v podstatě na celém světě, ale i proto, že je nejužívanější v oblastech, které mladé lidi zajímají nejvíce např. PC, hudba či film.

H: Žáci preferují AJ významně častěji než jiné jazyky.

Předpokládáme, že nejčastěji uváděnými důvody budou: možnost dorozumění se s tímto jazykem na celém světě, největší využití v běžném životě - v oblastech, které jsou pro mladé lidi důležité a zajímavé (počítače, filmy, hudba, počítačové hry atd.) a pravidla gramatiky jsou jednodušší.

Následovat bude zpracování výsledků dotazníku, které naši hypotézu buď potvrdí či vyvrátí.

Metodologie

Výzkum byl proveden 7.6. 2004 na osmiletém gymnáziu Jateční v Ústí nad Labem ve 3. ročnících. Výzkumu se zúčastnilo 23 studentů, z toho 13 dívek a 10 chlapců. V rámci výzkumu nebudeme rozlišovat třídy, ale pouze preferovaný jazyk a pohlaví studentů. Domníváme se, že pro zjištění oblíbenosti určitého jazyka není důležité, kterou třídu žáci navštěvují, ale to, jaký jazyk studenti preferují a proč.

Výzkum proběhl formou dotazníků, jehož vyplnění trvalo žákům zhruba 50 minut. Atmosféra ve třídě byla klidná, žáci vyplňování dotazníku brali jako zpestření hodiny. Žáci se na nic neptali, vše jim bylo jasné a během hodiny se nevyskytly žádné problémy. Spolupráce ze strany učitele i žáků byla dobrá.

Výsledky jsme zpracovali pomocí tabulky a grafů, ve kterých je uvedeno, kolik ze 13 dívek a kolik z 10 chlapců preferuje jazyk anglický, německý, francouzský či ruský.

Výsledky

Celkový počet sesbíraných dotazníků: **23**

Počet dívek: **13**

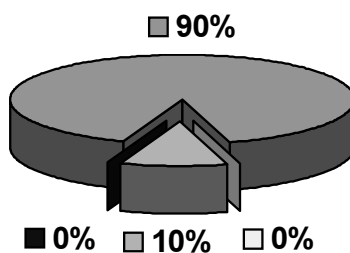
Počet chlapců: **10**

Po roztrídění dotazníků jsme zjistili, že z 10 chlapců jich 9 upřednostňuje anglický jazyk a pouze jeden chlapec jazyk německý. Ze 13 dívek upřednostňuje anglický jazyk 10 dívek a německý jazyk 3 dívky. Ze 23 žáků ani jeden nepreferuje francouzský či ruský jazyk. Získané údaje jsou níže zpracovány v přehledné tabulce a poté také v grafech, které vyjadřují, jaké procento chlapců a dívek preferuje který jazyk a poslední graf znázorňuje oblíbenost jazyků celkově¹.

	Anglický jazyk	Francouzský jazyk	Německý jazyk	Ruský jazyk
Chlapci	9	0	1	0
Dívky	10	0	3	0
Celkem	19	0	4	0

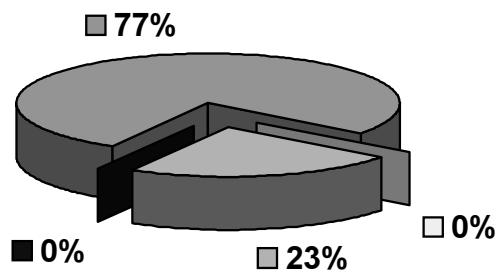
¹ procentuální znázornění v grafu je vzhledem k nízkému počtu respondentů diskutabilní, resp. neodpovídající; grafy jsou zde z důvodu formálních požadavků na formu zprávy (pozn. garanta předmětu)

CHLAPCI

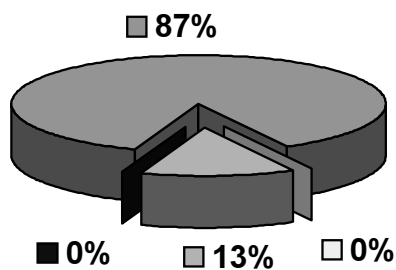
■ AJ ■ FJ ■ NJ ■ RV

DÍVKY

■ AJ ■ FJ ■ NJ ■ RV

CELKEM

■ AJ ■ FJ ■ NJ ■ RV

Závěr

Hypotéza - výzkumný předpoklad, který jsme zastávaly, se jeví jako správný. V drtivě většině případů žáci preferují anglický jazyk (87 %) před jazykem německým (13 %), francouzským (0 %) a ruským (0 %). Nejčastěji uváděné důvody, proč angličtinu studenti preferují jsou ty, že se s ní domluví kdekoliv, gramatika je jednodušší, zní příjemněji než němčina, mají možnost její znalosti více využít (PC, internet, filmy, hudba). Pokud se na výsledky podíváme z hlediska pohlaví, tak se zdá, že chlapci preferují anglický jazyk ještě více než dívky. Je to pravděpodobně tím, že tráví více času u počítačových her, na internetu apod.

Na druhém místě oblíbenosti je němčina, kterou preferují 4 žáci (13 %) zejména pro její logičnost a to, že jezdí do německy mluvících zemí za turistikou, kamarády či rodinou. Francouzský a ruský jazyk z 23 studentů nepreferoval ani jeden. Zdá se, že je to tím, neboť oba tyto jazyky se studenti učí kratší dobu a nemají je zatím tak dobře zvládnuté.

Pozitivní je, že 22 studentů z 23 uvádí, že je „velmi důležité“ či alespoň „důležité“ být úspěšný v cizím jazyce, který se učí. Tento výsledek, alespoň dle nás, značí, že si mladí lidé uvědomují jak je důležité pro jejich budoucnost (jak profesní, tak i osobní) ovládat jeden ze světových jazyků.

Dále studenti uvádí, že je k učení nejvíce motivuje vlastní budoucnost, vlastní zájem o jazyk a blížící se maturitní zkouška.

Myslíme si, že vlastní zájem žáků by měl být podporován školou a to ve formě kvalitních učitelů, kteří volí vhodné vyučovací i motivační metody, dokáží hodiny ozvláštnit, tudíž nejsou postaveny pouze na učení z paměti, ale na dostatečném vysvětlení látky (především gramatiky) a v neposlední řadě i na konverzaci. Škola by dále měla umožňovat prohlubování znalostí v zájmových kroužcích např. s rodilými mluvčími. Ke zdokonalení se v cizím jazyce studentům rovněž mohou pomáhat výměnné pobyty se studenty ze zahraničí, které již dnes některá gymnázia, ale i jiné SŠ pořádají.

Spolupráce ze strany rodičů je samozřejmě také velmi důležitá, pokud rodiče své děti nebudou podporovat v představě, že znalost cizích jazyků je v dnešní době pro jejich budoucí život nezbytně důležitá, tak bude mít škola svou úlohu - ve vyučování cizích jazyků - velmi ztíženou.

Dle výzkumu se jeví, že většina studentů preferuje anglický jazyk. Domníváme se, že je to zapříčiněno tím, že angličtina se čím dál více stává jazykem světovým, a to v daleko větším rozsahu, než jazyky ostatní. Myslíme si, že je to do jisté míry dáno i vlivem médií, kde je v dnešní době skoro každý film namluvený anglicky, málokdy se také setkáme s tím, že by texty zahraničních písní byly v jiné řeči než anglické. Tyto faktory pravděpodobně motivují studenta se v anglickém jazyce čím dál více zdokonalovat. Z těchto důvodů si myslíme, že narůstající popularita angličtiny je pochopitelná.

Zastáváme názor, že preferování angličtiny v takové míře, jak z výzkumu vyplynulo, není úplně správné. Po vstupu ČR do EU se jistě ještě více zvýšila potřeba ovládat cizí jazyky, zvláště pak se zvýšila potřeba ovládat němčinu, vzhledem k tomu, že Německo a Rakousko je naším sousedem a vztahy s těmito dvěma zeměmi se budou v budoucnu jistě ještě více prohlubovat. Dle nás, je velmi důležité, aby děti ovládali jeden jazyk plynně a dalšími jazyky se byli schopni dorozumět, proto by nebylo nejlepší, kdyby studenti upřednostňovali jen jeden jazyk na úkor ostatních.

Na podzim bude poslanecká sněmovna projednávat návrh ministryně školství, aby se děti již od 3. třídy ZŠ povinně učili 2 cizí jazyky. Nedokážeme posoudit, zda je to dobře či nikoli, že by se tak malé děti měly učit hned dva světové jazyky najednou, ale myslíme si, že na vyšších stupních ZŠ (2. stupeň) a všech SŠ by se 2 cizí jazyky vyučovat měly a minimálně z jednoho cizího jazyka by se mělo povinně maturovat - a to nejen na gymnáziích a obchodních akademiích, jak je tomu nyní.